

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. II. Præcipuæ objectiones solvuntur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

est persona honorans; quā de causā honorari à Rege, magis estimatur quā honorari ab equite; & magis ab hoc, quā a plebeio, quia honor est in honorante: Ergo tantō maior est valor satisfactio- nis, quāto maior est dignitas personae satisfacientis.

54. Huic rationi, quae praecipua & fundamentalis est, respondent primò Scoti Discipuli, satisfactio- nem non crescere arithmetice, ad incrementum dignitatis personae satisfacientis (hoc est aqualem dignitatem cum illa participando) sed geometrice tantum, & secundum proportionem; id est taliter quod si persona satisfaciens superior sit, illius etiam satisfactio, satisfactio personae inferioris excedat; subindeque ex hoc quod persona Christi satisfaciens, sit infinita dignitatis, non sequi illius satisfactioem esse infiniti valoris, sed solum omnes personae creatae satisfactio- nes excedere.

55. Sed contra: Si satisfactio non crescit arithmetice, sed tantum geometrice, ad incrementum dignitatis personae satisfacientis, poterit adeò crescere satisfactio pura creaturae, ut in valore & dignitate Christi satisfactioem adaequet: Sed hoc dici nequit, ut fatentur adversarij. Ergo nec illud Sequela Majoris probatur argumento, ad hominem, desumpto ex principijs Adversariorum, qui docent quod offensa non crescit arithmetice, ad incrementum personae offensa, sed solum geometrice; ex quo inferunt, offensam contra Deum commissam, tantae gravitatis non esse, ut pro illa à pura creatura condigna satisfactio exhiberi non possit. Probatur, inquam, sequela argumento desumpto ex illo Adversariorum principio: Si enī distantia personae divinae offensa, à persona creata satisfaciente, non obstat quominus satisfactio adaequare possit offensam, quia persona cui irrogatur non dat illi infinitatem: etiam distantia personae Christi satisfaciētis à persona satisfaciēte creata, impedire non poterit, quin satisfactio creaturae adaequare valeat Christi satisfactioem, quandoquidem persona infinita satisfaciens, juxta adversarios, non dat satisfactio- ni suae valorem infinitum.

56. Respondent secundo Scotistae, quod sicut licet obiectum infinitum, quantum est de se, possit communicare actui infinitam perfectionem; si tamen principium elicitive actus finitum sit, limitat influxui obiecti, ne actui suam infinitatem communi- cet: ita licet persona Christi satisfaciens, possit quantum est de se dare infinitatem actui satisfactorio, quia tamen operatur medio principio quo limitato, nempe naturā humanā, impeditur ab illa, ne actibus suis satisfactorijs infinitum va- lorem communi- cet.

Sed contra primò: Plus ad satisfactio- nis digni- tatem confert persona satisfaciens, quā ob- jectum; unde obsequium à Rege exhibitum, re- gium censetur, non autem obsequium Regi ex- hibitum ab alio; & operationes Christi, *Theandricae* & *Dei-viriles* appellantur, cum tamen opera- tiones quae Deum ut obiectum respiciunt, tali de- nominatione non gaudeant: Ergo ex obiecto, ad personam satisfaciētem efficax argumentum desumi nequit.

Secundò, Etsi principium quo eliciat entita- tem actuum, dignitatem tamen, seu valorem mora- lem, à persona desumptū non causat: Ergo licet limitatio principij quo elicientis, limitet actus Christi Domini, quantum ad perfectionem phy- sicam illorum, non tamen quantum ad dignita-

tem & valorem moralem, qui ipsi competunt dignitate personae: Unde ex eo quod persona Christi non influit in suas operationes immēdi- tate, sed medio principio quo finito & limitato, ni- mirum humanitate assumptā, non recte colligi- tur, quod illis infinitum valorem communi- care nequeat.

Ad maiorem hujus assertionis intelligentiam, & plurimū argumentorum solutionem, diligenter observandum est, quod sicut in Rege aliquae sunt actiones, quae non sunt reflexivae supra suppositum Regis à quo eliciuntur, & quae proinde, ca- teris paribus, non sunt majoris dignitatis in Rege, quā in rustico, ut comedere, dormire, deambulare &c. Aliae vero, quae redundāt in ipsam personam Regis, à qua proinde maximum trahunt va- lorem & dignitatem, ut genus flexio, petitio ve- niae, & aliae similes actiones, quibus ipsa persona Regis subjicitur, & humiliatur. Ita similiter in Christo duo erant genera actionum; aliae enim erant, quae supra suppositum Verbi Divini non re- flectebantur, ut deambulatio, comestio &c. Aliae vero, quae in personam ipsius redundabant, & su- pra divinum suppositum reflectebantur; quales erant actus obedientiae, humilitatis, religionis, gratitudinis, satisfactio- nis, & aliae similes; quibus ipsum divinum Christi suppositum, in natura as- sumpta sese Deo subiciebat, quae operationes vocari solent à Theologis, cum Dionysio lib. 2. de divin. nomin. *Theandricae*, seu *Dei-viriles*, vel cum Damasceno, *Deificae*; sicut actiones quae procedunt ex imperio & dictamine rationis, à Theologis, *humanae* appellantur. Actiones ergo primi generis in Christo non erant infinitae dignitatis, quia cum non essent reflexivae supra suppositum Verbi Divini, ab eo non poterant trahere infinitum valorem; bene tamen operationes secundi generis, quia tales actiones reflexivae su- pra divinum Christi suppositum, non constabant ex solis Christi operationibus praecise sumptis, sed ex operationib⁹ & persona Christi, ut mora- liter informante tales actiones, & cum ipsis una

integram satisfactioem constituentes; ac proinde tantae erant dignitatis & estimabilitatis, quanta erat ipsum suppositum Christi, quod cum esset in- finita dignitatis, & perfectionis, communicabat hujusmodi actionibus infinitum valorem. Ex quo facile intelliges, quid sit infinitas, seu infinitus valor satisfactio- nis Christi, non est enim aliud quā relatio quadam transcendentalis, quam dicunt actiones Christi *Theandricae* & satisfacto- riae, ad infinitam Christi personam, ut ad princi- pium quod per eas humiliatū & Deo submissum

§. II.

Praecipuae obiectioes solvuntur.

Obijcies primò: In merito Christi Domini non est vis meritoria in infinitum syncate- gorematicè: Ergo ex isto capite non recte proba- tur infinitas ejus simpliciter, subindeque nec in- finitas satisfactio- nis Christi, cum eadem sit ratio de satisfactio- ne Christi, ac de ejus merito. Utraque Consequentia patet, Antecedens probatur. Vis meritoria syncategorematicè infinita ex est, quae quocunque prämio dato non exhauritur, sed ulterius prämialis manet: At vis meritoria Christi, talis non est: Ergo non est infinita syncategorematicè. Minor probatur: si Pater carnem assumeret intuitu alicujus operis Christi, vis meritoria talis operis exhausta maneret; tunc enim

enim meritum exhauritur, quando ei correspondet primum equalis valoris: incarnatio autem Patris, equalis estimationis est cum quocumque opere Christi, & consequenter adequat valor em meritum illius: Ergo valor meritorius operationum Christi, talis conditionis non est, ut quovis premio dato, in exhaustus subsistat, & ulterius premio dignus sit.

Respondeo primo: De ratione meriti infiniti non esse quod per infinitum premium exhauriri non possit, sed solum quod nullo finito premio exhauiatur: cum autem incarnatio Patris primum sit infinitum, non obstat infiniti merito Christi, quod per tale premium adequenter, & veluti exhauriantur.

Respondeo secundò, in tali casu non fore exhaustiendi merita Christi extensivè, sed intensivè solum, quia licet haberent premium sibi adequatum secundo modo, non tamen primo modo. Nec obstat premium illud fore infinitum simpliciter, cum hoc solum probat non posse opus Christi illud remuneratum, extendi ad aliud non contentum quoad equivalentiam in ipso; non verò quod non extenderetur ad alia, in illo eminenter contenta, qualia sunt omnia premia creata, quæ in incarnatione æquivalenter continentur.

Obijciens secundò: Dignitas satisfactionis, aut valor meritorius, non crescit arithmetice ad incrementum dignitatis personæ satisfaciens aut merentis: Ergo ex infinita dignitate personæ, non rediitur satisfactio simpliciter infinita. Consequenter patet, Antecedens probatur. Si valor meritorius cresceret arithmetice, ad incrementum dignitatis personæ, sequeretur quod quod iustus meritori gratiæ gauderet, eo magis mereretur, ceteris paribus: Consequens est falsum, alias si darentur duo homines iusti, quorum unus haberet gratiam ut octo, & alter ut quatuor & uterque actum charitatis intensum ut quatuor eliceret, actus primi esset meritorius ut octo, secundi vero solum ut quatuor, quod videtur falsum, & contra illud Scripturæ, *Reddet unicuique iuxta opera sua*.

Respondeo negando Antecedens, ad cuius probationem, nego sequelam: cum enim gratia sit habitus, subditur nostræ voluntati quoad usum, & solum dignificat, iuxta influxum quem præstat: unde licet nullatenus dignificat, si nullatenus influit, ut contingit quando homo iustus non utitur gratiæ influxu, sed in actu merè naturalem promeretur: ita cum influit, non dignificat nisi iuxta quantitatem influxus; ac proinde si quamvis gratia sit intentionis ut octo, non influit nisi ut quatuor, solum præstat dignitatem ut quatuor, aliā intentione materialiter solum & concomitanter se habente: persona autem Verbi non subditur nisi libero voluntatis, cum substantialis sit, & non possit voluntas sine personæ concursu operari, adeoque dignificat secundum totum quod potest, & per consequens infinitè.

Obijciens tertio: Christus non satisfecit Deo pro peccatis hominum, in quantum Deus, sed in quantum homo; quia satisfaciens, quæ tale, est inferius illo cui fit satisfactio: Sed Christus, in quantum homo, non potuit suis operationibus satisfactoriis communicare valorem infinitum: Ergo satisfactio Christi non potuit esse valoris infiniti simpliciter.

Respondeo quod si ly *in quantum* reduplicat supra principium quo & formale satisfactionis, Christus satisfecit in quantum homo: si verò re-

A duplicet supra principium quod, dico ipsum satisfecisse ut Deum, subindeque potuisse communicare valorem infinitum simpliciter suis operibus satisfactoriis, cum valor satisfactionis præcipue à principio quod desumatur.

Dices primo: Conflatum ex duobus, quorum unum est finitum, etsi alterum infinitum sit, non est infinitum simpliciter, sed solum secundum quid, ut constat in corpore, cuius longitudo esset infinita, profunditas verò sive latitudo finita; illud enim non esset infinitum simpliciter in genere quantitatis, quia coalesceret ex aliqua parte finita: At satisfactio Christi constat ex valore sumpto à gratia habituali, ex objecto, & aliis circumstantiis, qui limitatus est & finitus: Ergo licet valor à persona Verbi sumptus, infinitus sit, non est infinitus simpliciter.

Respondeo distinguendo Majorem: Si pars infinita eminenter contineat partes finitas, nego Majorem. Si non contineat illas eminenter, transeat Major; & sub eadem distinctione Minoris, nego Consequentiam, quia valor personalis eminenter continet alios valores, qui in satisfactione Christi sumuntur ex aliis capitibus. Unde licet hoc complexum, *Deus homo*, sit infinitum simpliciter: etsi humanitas finita sit, quia Deus ex quo hoc conflatum componitur, eminenter continet illam. Ita satisfactio Christi est simpliciter infinita in ratione valoris satisfactorii, quia valor personalis eminenter continet valorem ex aliis principiis sumptum. Et ratio est manifesta, quia si una ex partibus est simpliciter infinita, non potest ex consortio partium finitarum, suam infinitatem mittere.

Dices secundò: Persona Verbi non tribuebat valorem Christi operibus, nisi ut unita humanitati: Sed ut unita humanitati, non poterat illis tribuere valorem nisi finitum, quia non infinitè, sed finito modo, erat ipsi humanitati unita; unio enim cum sit creata, necessariò est finita: Ergo etsi persona Verbi infinita sit, non tamen propterea tribuebat Christi operibus valorem infinitum simpliciter. Potestque hoc explicari exemplo visionis beatificæ: licet enim essentia divina in ratione speciei intelligibilis, sit infinita; subindeque intellectui divino, cui infinito modo, & per identitatem est unita, sit ratio cognoscendi omnia, & comprehendendi divinam omnipotentiam; quia tamen finito modo, & iuxta mensuram luminis gloriæ, intellectui beato conjungitur, illum non determinat, nec reddit potentem ad eliciendā visionem infinitam, & comprehendendam divinam omnipotentiam.

Respondeo quod licet persona divina non causet valorem in Christi operibus, nisi ut unita naturæ humanæ, & talis unio sit finita, non tamen propterea sequitur quod ipse valor finitus sit: Tū quia talis unio, solum se habet ut conditio sine qua divinum suppositum non tribueret valorem Christi operibus: conditio verò impedire non valet infinitatem formæ moralis. Tum etiam, quia unio humanitatis ad Verbum, esto finita sit, non impedit quin humanitas infinitè sanctificetur, & dignificetur ab illo. Adde quod, unio ipsa dignificatur à supposito Verbi Divini: unde licet sit finita in genere entis & physice, moraliter tamen est infinita. Ad illud verò quod subditur de essentia divina in ratione speciei intelligibilis, respondetur negando paritatem: quia lumen gloriæ, iuxta cuius mensuram unitur intellectui creato divina essentia, non est sola conditio ad videndum: sed

sed ratio agendi, unde exemplum illud non est ad rem.

68. Dices tertio: Eodem modo se habet suppositum in ordine ad operationem quam elicit, sicut obiectum respectu actionis quam terminat: Sed ex eo quod aliqua actio vertetur circa obiectum infinitum, non est infiniti valoris & dignitatis, ut patet in visione beata, & in actu charitatis: Ergo pariter ex eo quod aliqua operatio procedat a persona infinita, non continet dignitatem & valorem infinitum simpliciter. Minor est certa, Major vero probatur ex paritate rationis: nam sicut obiectum censetur extrinsecum actioni quam terminat, ita suppositum operationi quam elicit.

69. Respondeo negando Majorem, nam quilibet operatio magis unitur supposito a quo elicitur, quam obiecto quod attingit; hoc enim omnino extrinsecum est, neque ullo modo intime coniungitur cum ipsa operatione: At vero persona intimam quandam habet cum operatione satisfactoria unionem, quia suppositum exhibens aliquam actionem in compensationem offensae, non se habet solum per modum causae efficientis, respectu talis operationis moraliter considerata, sed etiam habet rationem causae formalis, moraliter informantis talem operationem, & cum ea tanquam cum comparte componentis unam integram satisfactionem, compositionem morali; sicut ex rebus & verbis in sacramentis, tanquam ex materia & forma, unionem quadam morali, fit totum quoddam morale. Unde quamvis suppositum se habeat merè extrinsecè respectu operationis in esse physico considerata, nec intimam habeat cum ea unionem & colligationem; secus tamen respectu operationis consideratae moraliter, & in ratione satisfactoriae. Per quod patet ad probationem Majoris.

70. Ex hoc etiā intelliges, operationes Christi non habuisse valorem infinitum simpliciter, ex eo quod per illas Christus ipse offerebatur, sed ratione traditae quia nempe persona Verbi erat illarum causa efficiens, & subiectum recipiens. Patet hoc corollarium: Primo, quia si Christus non se ipsum offerret in redemptionem pro peccatis hominum sed aliquid purè creatum, operationes ejus essent infiniti valoris: Ergo infinitas valoris in ejus operationibus, non sumitur ex re oblata, sed ex persona offerente. Secundò, si ex re infinita oblata, infinitas valoris operibus Christi cōpeteret, sequeretur actus quibus B. Virgo Christum obtulit in templo, fuisse infiniti valoris, quod non est dicendum; alias fuissent, satisfactio sufficiens pro peccatis generis humani. Tertio, Christus ut res oblata est oblationis obiectum: At obiectum, quamvis sit infinitum, non dat actui quem specificat infinitam dignitatem, ut constat ex dictis: Ergo Christus ut materia oblata non confert suis operibus dignitatem infinitam, quamvis ex hoc capite major eis dignitas conveniat, quam si res oblata esset aliquid purè creatum.

§. III.

Solvuntur argumenta ab inconvenientibus.

71. Arguunt ultimò Scoti discipuli ex pluribus absurdis & inconvenientibus quae videntur sequi ex nostra sententia. Si enim satisfactio Christi sit simpliciter infinita, sequitur primò quod Christus Dominus per unicam actionem satisfecit sufficienter pro peccatis totius generis humani, & quod per primum actum in incarnationis

sua momento exhibitum nos redemit, quod est contra Sacram Scripturam, quae redemptionem de cetera actiones Christi videtur superfluum.

Secundò sequitur, non esse majorem valorem in una actione Christi, quam in altera, imò nec in omnibus simul, quam in qualibet seorsum: hoc autem videtur absurdum, actus enim charitatis v.g. à Christo elicitus, majorem continebat valorem, quam actus temperantiae, vel humilitatis. Sequela probatur: nam inter illa quae sequuntur aliquam rationem infinita sunt, non potest dari majus aut minus, v.g. si daretur duplex linea secundum longitudinem infinita, una non posset esse longior altera, ut docet Philosophus Physicorum.

Tertio sequitur, non dari aliquam satisfactionem quam Christi, atque adeò nos non debere satisfacere pro peccatis nostris, quod est haereticum Lutheri & Calvini, damnata in Tridentino sess. 4. c. 4. Sequela probatur: Infinitum in aliquo genere non potest esse nisi unum, ut dicitur in Physicis cum includat omnem perfectionem illius generis: Ergo si satisfactio Christi sit infinita, non poterit dari altera.

Quartò, si satisfactio Christi fuisset valoris simpliciter infiniti, plus exactum fuisset à Christo, quam esset debitum per peccatum, quod videtur repugnare divinae iustitiae. Sequela probatur: In probabili sententia, peccatum in ratione offensae continet malitiam extrinsecè tantum & secundum quid infinitam: Ergo si Deus exegit à Christo satisfactionem simpliciter infinitam, plus ab illo exactum fuit, quam esset debitum per peccatum.

Denique sequitur operationes satisfactorias meritorias Christi, necessario à Deo acceptari in ordine ad offensae remissionem, & primum quod promerentur: Consequens est falsum, quia si omne pactum secludamus, potuisset Deus illas irremuneratas relinquere: Ergo & Probatur sequela, si operationes Christi essent infiniti valoris, essent à Deo infinite acceptabiles: Sed optima infinite acceptabile, necessario acceptatur, sicut obiectum infinite amabile, necessario amatur à Deo: Ergo si Christi operationes, sunt valoris infiniti simpliciter, necessario acceptantur à Deo ad primum quod promerentur.

Respondetur negando ex nostra assertione, quod aliquid ex his inconvenientibus. Unde ad primum distinguo Majorem: si satisfactio Christi sit infinita, sequitur quod Christus sufficienter per unicum actum satisfecit: quo ad quantitatem pretij, concedo: quo ad quantitatem pretij, & simul quoad deputationem, nego.

Explicatur hæc distinctio: Duo requiruntur ad emendandum aliquid, primum est quod pretium exhibitum sit æquale valori rei quae emittitur; aliud non esset pura emptio, sed alius contractus, partim ex emptione, partim ex donatione constitutus. Secundum est deputatio illius pretij ad compensationem pro re emptā: si enim quis æquale, vel etiā majus pretium daret venditori, nec designaret illud ad solutionem rei emptæ, sed ad aliquid aliud, tunc tale pretium, quantumvis æquale & excedens, non satisfaceret pro re emptā. Idem cum proportionem dicimus in proposito de Christi satisfactione: licet enim, quantum ex parte valoris, unica actio Christi esset sufficientissima ad redimendum genus humanum, & ad satisfaciendum pro omnibus peccatis; tamen

Christus